

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานสุดท้ายในกระบวนการยุติธรรมอันประกอบไปด้วย ตำรวจ อัยการ ศาลและราชทัณฑ์ มีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมผู้ต้องขังให้ เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล ซึ่งในการปฏิบัติผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์นั้น มีลักษณะ ผสมผสานระหว่างใช้เรือนจำและทัณฑสถานเป็นสถานที่ควบคุมผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพและมีให้ผู้ต้องขังแยกคุกหลบหนี และอยู่ในระเบียบวินัย กับการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังให้ เป็นบุคคลที่สามารถเข้ากับสังคมทั่วไปได้เมื่อพ้นโทษ ภายใต้หลักกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และ มาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ โดยยึดหลักมนุษยธรรม และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การกีดกันกล่าวเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เรือนจำ ซึ่งนับว่าเป็นตัวจักรที่สำคัญยิ่งในการบริหารงาน และการปฏิบัติงานในการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยดังกระแสพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวที่ได้พระราชทานแก่ นายประดิษฐ์ พานิชการ อธิบดีกรมราชทัณฑ์และคณะ เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2516 ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน (กอบเกียรติ กสิวิวัฒน์, 2523, หน้า 10) ว่า

“งานราชทัณฑ์” นับตั้งแต่อธิบดีกรมราชทัณฑ์ลงไปจนถึงเจ้าหน้าที่ทั้งหมด ต้องรับภาระหน้าที่อันหนักและเหน็ดเหนื่อยมาก ทั้งในสายตาคอนทั่วไปก็มองงาน ราชทัณฑ์ไปในทางที่ไม่เป็นมงคลว่าเป็นงานต่ำต้อย เป็นงานคูกงานตระวาง ทรงเห็น ใจผู้ที่ทำงานในกรมราชทัณฑ์ขอให้อธิบดีกรมราชทัณฑ์ และเจ้าหน้าที่ทุกคนอย่าได้ คิดทอดอ้อย ขอให้คิดว่างานราชทัณฑ์เป็นงานที่ทำประโยชน์ให้แก่สังคม หากอบรม ผู้ต้องขังให้ประพฤติตนดีขึ้นมาได้ พ้นโทษออกไปก็จะกลับไปเป็นอันธพาลเป็นภัย ต่อสังคมอีก ข้าราชการกรมราชทัณฑ์ควรจะมีใจ ถ้าสามารถฝึกรอบรมผู้ต้องขังให้ เป็นพลเมืองดีได้ ขอให้ข้าราชการกรมราชทัณฑ์มีมานะอดทนพยายาม แก้ไข ให้ ผู้ต้องขังเป็นคนดีฝึกหัดงานอาชีพสำหรับเป็นเครื่องทำมาหากินโดยสุจริตได้ เมื่อพ้น โทษออกไปแล้วก็ควรจะติดตามดูแลด้วยว่าได้นำเอาวิชาชีพที่ฝึกรอบรมให้มันไป ทำงานอะไรได้บ้าง”

งานราชทัณฑ์ เป็นงานที่ต้องการความเป็นวิชาชีพและเป็นงานที่ต้องอาศัยทักษะหลายประการ เพื่อควบคุมดูแลให้การช่วยเหลือแก่ผู้ต้องขัง เจ้าหน้าที่เรือนจำจะทำงานให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีความพร้อม ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ความเข้าใจในหลักการและวิธีการทำงาน และต้องยึดมั่นในระเบียบวินัย มีคุณธรรม ไม่หมกมุ่นในอบายมุข ต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีน่าเคารพ ศรัทธา เลื่อมใส และที่สำคัญต้องเป็นบุคคลที่มีความตั้งใจในอุดมการณ์ ทศนคติ จริยธรรม และทักษะในการปฏิบัติงานในระดับที่เหมาะสมด้วย

ปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มักพบบ่อย ได้แก่ การขาดความรับผิดชอบ ไม่เอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบวินัย ไม่ตรงต่อเวลา ละเลยเวรยามละทิ้งหน้าที่ ไม่ตรวจตราขณะปฏิบัติหน้าที่เวรยาม คိမ်สุราในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ ขาดความยุติธรรมในการปกครองผู้ต้องขัง ขาดความเมตตากรุณา ลงโทษผู้ต้องขังเมื่อกระทำผิดวินัยโดยไม่คำนึงถึงกฎหมาย และความเป็นมนุษย์ กล่าววาทะไม่สุภาพ หรือไม่ให้ความสะดวกแก่ผู้มาติดต่อราชการ สิ่งเหล่านี้ นับเป็นข้อบกพร่องอันเกี่ยวกับพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่เรือนจำทั้งสิ้น

กรมราชทัณฑ์ ได้ตระหนักถึงปัญหาและความสำคัญในเรื่องดังกล่าว โดยได้กำหนดไว้ในแผนทิศทางการราชทัณฑ์ในทศวรรษหน้าในภารกิจหลักเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะในการบริหารราชทัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพ คือ ให้มีการพัฒนาบุคลากร โดยเน้นคุณภาพทางจิตใจ จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และความมีคุณธรรมในการบริหารงานราชทัณฑ์ต่อไป(กรมราชทัณฑ์, 2541, หน้า 47)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัย ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่เรือนจำในส่วนกลาง มีความสนใจที่จะทำการศึกษาความคิดเห็นของผู้ต้องขังว่ามีความคิดอย่างไร ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เรือนจำ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพและเพิ่มประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ และเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยให้ผู้ต้องขังกลับตัวเป็นพลเมืองดีได้ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการบริหารงานราชทัณฑ์ของเจ้าหน้าที่เรือนจำจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการบริหารงานราชทัณฑ์ของเจ้าหน้าที่เรือนจำจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการบริหารงานราชทัณฑ์ของเจ้าหน้าที่เรือนจำจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการบริหารงานราชทัณฑ์ของเจ้าหน้าที่เรือนจำจังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีขอบเขตการศึกษาดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดนนทบุรี จำนวนประมาณ 2,639 คน (ที่มา : เรือนจำจังหวัดนนทบุรี เดือนตุลาคม 2556) เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970 , p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 335 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variable) ประกอบด้วย

- สถานภาพของผู้ต้องขัง ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ถูกขังมาแล้ว ระยะเวลาที่ต้องถูกขังทั้งหมด รายได้เฉลี่ยต่อเดือนก่อนถูกขัง

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variable) ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการบริหารงานราชทัณฑ์ของเจ้าหน้าที่เรือนจำจังหวัดนนทบุรี แบ่งออกเป็น 4 ฝ่าย คือ

2.2.1 ฝ่ายจำแนกผู้ต้องขัง

2.2.2 ฝ่ายการศึกษาและพัฒนาจิตใจ

2.2.3 ฝ่ายฝึกวิชาชีพ

2.2.4 ฝ่ายทัณฑปฏิบัติ

3. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

ระหว่างเดือน กันยายน ถึงธันวาคม 2556

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับการบริหารงานราชทัณฑ์ของเจ้าหน้าที่เรือนจำจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารงานราชทัณฑ์ของเจ้าหน้าที่เรือนจำจังหวัดนนทบุรี (สำนักทัณฑ์วิทยา กรมราชทัณฑ์, 2540) มากำหนดเป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัยครั้งนี้

ตัวแปรอิสระ

สถานภาพส่วนบุคคล

- อายุ
- สถานภาพสมรส
- ระดับการศึกษา
- ระยะเวลาที่ถูกขังมาแล้ว
- ระยะเวลาที่ต้องถูกขังทั้งหมด
- รายได้เฉลี่ยต่อเดือนก่อนถูกขัง



ตัวแปรตาม

ความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการบริหารงานราชทัณฑ์ของเจ้าหน้าที่เรือนจำจังหวัดนนทบุรี

1. ฝ่ายจำแนกผู้ต้องขัง
2. ฝ่ายการศึกษาและพัฒนาจิตใจ
3. ฝ่ายฝึกวิชาชีพ
4. ฝ่ายทัณฑปฏิบัติ

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความคิดเห็น หมายถึง ประสิทธิภาพความคิดเห็นความเชื่อเชิงปริมาณที่มาจากการรับรู้ที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่เรือนจำจังหวัดนนทบุรี

ผู้ต้องขัง หมายถึง นักโทษเด็ดขาด คนต้องขังและคนฝาก ดังนี้

นักโทษเด็ดขาด หมายถึง บุคคลซึ่งถูกขังไว้ตามหมายคุกภายหลังคำพิพากษาถึงที่สุด และหมายความร่วมมือบุคคลซึ่งถูกขังไว้ตามคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้ลงโทษ

การบริหารงานราชทัณฑ์ หมายถึง “การดำเนินการของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมกันดำเนินการเกี่ยวกับผู้ต้องขังและบุคลากรของกรมราชทัณฑ์ เพื่อต้องการให้บรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการ โดยจะมีการประสานทรัพยากรอย่างเหมาะสม”

คนต้องขัง หมายถึง บุคคลที่ถูกขังไว้ตามหมายขัง

คนฝาก หมายถึง บุคคลที่ถูกฝากให้ควบคุมไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่น

การปฏิบัติหน้าที่ หมายถึง กระบวนการในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่ต่อเนื่องนับจากได้รับตัวผู้ต้องขังไว้ในเรือนจำจนผู้ต้องขังได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษ

เจ้าหน้าที่เรือนจำ หมายถึง ข้าราชการพลเรือนสามัญสังกัดกรมราชทัณฑ์ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ประจำเรือนจำจังหวัดนนทบุรี

เรือนจำ หมายถึง ที่ซึ่งใช้ควบคุมกักขังผู้ต้องขัง กับสิ่งที่ใช้ต่อเนื่องกัน และให้หมายความรวมถึงที่อื่นใดที่รัฐมนตรีได้กำหนดและประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่าวางอาณาเขตไว้โดยชัดเจน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการบริหารงานราชทัณฑ์ของเจ้าหน้าที่เรือนจำจังหวัดนนทบุรี
2. ทราบถึงสภาพปัญหา ความจำเป็น ตลอดจนความต้องการบริการของผู้ต้องขังในระหว่างที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำจังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอแนะหรือปรับปรุงงานของส่วนพัฒนาผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดนนทบุรี
4. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงผู้บริหารในการบริหารงานราชทัณฑ์ของเรือนจำจังหวัดนนทบุรี